

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
		10/4-9
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум:
15.3.2016.		

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Доцент др Јелена Максимовић
2. Ванредни професор др Зорица Станисављевић Петровић
3. Ванредни професор др Бисера Јевтић
4. Доцент др Зоран Станковић

2. Одлука Већа департмана за педагогију број 10/2-116 од 2. децембра 2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Маја Милорад Митић
2. Година уписа на мастер академске студије
2012/2013.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије педагогије

III НАСЛОВ – МАСТЕР РАДА:

Социометријски статус и вршњачки односи ученика у школи

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Приложени мастер рад кандидаткиње Маја Митић садржи следеће целине изложене на 80 странице текста кроз следећа поглавља:

Увод указује на значај проблема који се односи на вршњачке односе и њихов положај у групи. Актуелност теме образложена је у уводном делу а разматрано је питање вршњачких односа у школи, функција школе, вршњачке групе и односи унутар школске средине.

Теоријски приступ истраживању обухвата следеће целине: Хијерархија у школи, Вршњачки контекст развоја (Модел вршњачких односа, Вршњачко пријатељство, Популарност и димензије популарности, Мерење популарности-социометријски статус ученика), Социометрија-осврт на историјски развој и ранија истраживања (Развој социометрије у 20.веку), Социометријски методи и поступци (Психодрама, Социодрама, Тест улоге и игра улоге, Социометријски тест, Социограм, Социометријска матрица), Кохезивност групе.

Методолошки приступ проблему представља целину у којој је дефинисан проблем, предмет, циљ истраживања на три нивоа (теоријски, сазнајни и апликативни), затим су дефинисане варијабле истраживања, методе, технике и инструмент, описан је узорак, ток истраживања као и статистички поступци. Педагошки модел праћења развоја ученичких социјалних компетенција поставља битанх фактор вршњачких односа, а они се најбоље исказују кроз социометријски статус у групи, односно у у школском одељењу. Потреба да се истраживањем утврди статус који ученици имају, вршњачки односи, фактори који утичу на положај који појединац има у неком колективу, односно социометријски статус, али и кохезивност групе, која осликава односе чланова групе и указује на њихову успешност у основи су сваког социометријског истраживања. Проблем овог истраживања усмерен је на то *како положај појединца у групи утиче на вршњачке односе и на односе у групи, и како се све то утиче на функционисање, тј. кохезивност групе?* Општи циљ овог рада је да се испитају интерперсонални односи ученика у одељењу као групи, тј. да се утврди социометријски статус ученика унутар школског одељења, затим, да се идентификују варијабле које могу утицати на индекс социометријског статуса ученика и испитивање кохезивности група. Циљ истраживања је сагледан кроз три нивоа: теоријски: да се анализом релевантне литературе утврди социометријски статус и вршњачки односи у групи, фактори који производе позитивне и негативне односе у групи, као и односе чланова у групи који указују на њену успешност; сазнајни: да се добију информације о стању и односима чланове групе, као и фактора који условавају такво стање и апликативни: да социометријско истраживање допринесе унапређењу педагошке праксе праћења развоја ученичке социјалне компетенције, као једну од битних елемената вршњачких односа, кроз социометријски статус у групи. Из постављеног циља истраживања конкретизовани су следећи задаци истраживања: 1) Утврдити социометријски статус ученика у одељењу; 2) Утврдити да ли постоје разлике у школском успеху између ученика са високим и ученика са ниским социометријским статусом; 3) Утврдити да ли постоје разлике између социометријског статуса девојчице и дечака; 4) Утврдити ко од ученика има лидерску позицију у одељењу, тј. ког ученика желе за председника одељења; 5) Утврдити да ли постоје разлике у школском успеху између ученика са високим и ниским социометријским статусом у зависности од разреда; 6) Утврдити да ли постоје разлике између социометријског статуса девојчице и дечака у зависности од разреда који похађају; 7) Испитати степен опште привлачности групе за њене чланове; 8) Утврдити индекс социјалне кохезије; 9) Утврдити у ком разреду је кохезија већа. У складу са задацима истраживања формулисане су следеће хипотезе: 1) Претпоставља се да у оквиру одељења као целовите групе постоје одређене подгрупе настале дружењем међу појединим ученицима; 2) Успех ученика утиче на социометријски статус ученика у одељењу; 3) Не постоји статистичка значајна разлика између социометријског статуса девојчице и дечака; 4) Претпоставља се да је ученик са лидерском позицијом онај ко је поштован од стране већине ученика и кога називају популарним; 5) Претпоставља се да постоје разлике у школском успеху између ученика са високим и ниским социометријским статусом у зависности од разреда; 6) Претпоставља се да постоје разлике између социометријског статуса девојчице и дечака у зависности од разреда који похађају; 7) Претпоставља се да су испитане групе кохезивне; 8) Претпоставља се да је кохезија већа у старијим разредима; 9) Одељење са малим бројем ученика биће кохезивније, од одељења у којима је већи број ученика.

У истраживању су посматране четири варијабле, две зависне (социометријски статус ученика и (кохезивност), и две независне (пол ученика и школски успех).

У истраживању је коришћен социометријски поступак, а инструмент социометријски тест и социометријска скала процене Ликертовог типа, и упитник за испитивање кохезивности у одељењу. Социометријска скала састоји од листе на којој се налазе имена свих ученика из одељења које сваки ученик процењује на основу задатог критеријума на петостепеној скали, а бројеви одређују степен свиђања. Истраживањем су обухваћени критеријуми: критеријум дружења („бити пријатељ“), учење у групи, провођење слободног времена, седење у

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/4-9

Датум:

15.3.2016.

клуби и избор за председника одељења. Социометријски тест и социометријска скала састављени су на основу социометријских критеријума Јакоба Морена (Морено, 1962), а критеријуми су изабрани на основу активности групе. За испитивање кохезивности ученика у одељењу коришћена је GEQ скала (The Group Environment Questionnaire) (Carron, et.al 1985), прилагођена предмету истраживања. Скала је ликертовог типа, и садржи 14 тврдњи. Истраживање је спроведено у мају 2015. године. Испитивана је ученичка популација, а истраживањем су обухваћени ученици петог, шестог и седмог разреда основне школе „Бранко Радичевић“ у Владичином Хану. Испитивањем је обухваћено по једно одељење у сваком разреду, чији избор представља немерни узорак. Учествовало је 76 ученика, од тога 33 дечака и 43 девојчица. Одељење петог разреда има 29 ученика, одељење шестог разреда има 30 ученика, а одељење седмог разреда 17 ученика.

Анализа и интерпретација података обухвата анализу и интерпретацију резултата истраживања кроз следеће целине: Дескриптивна статистика добијених података, Тестирање хипотеза. Кључни подаци добијени у истраживању су констатовани, анализирани и представљени у овом поглављу као и у **Закључним разматрањима**.

Литература обухвата 37 релевантне јединице старијег и новијег датума на српском, хрватском и енглеском језику и 2 интернетска извора.

Прилози на крају рада обухватају коришћене инструменте у раду: Скала за испитивање социометријског статуса ученика у школском одељењу, Социометријски тест, Упитник за испитивање кохезивности у одељењу (УЗИКУО), Социограме и Социометријске матрице.

У раду су приказане 22 табеле, 2 графикона, 6 социограма и 6 социометријских матрица.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу полазне теорије и верификације постављених хипотеза у овом истраживању могуће је извести следеће закључке. Социјални развој сваког појединца могућ је само у заједничком животу и раду, у интеракцији са другим људима. Тек интензивнијим дружењем ученици препознају и откривају заједничке вредности и интересе и продубљују односе, и на основу тога формирају различите групе у одељењу. Овим истраживањем потврђено је да у оквиру одељења као целовите групе постоје одређене подгрупе које су настале интензивнијим дружењем. Истраживањем је потврђено да у популацији постоји корелација између школског успеха и социометријског статуса ученика, што значи да је хипотеза потврђена и да успех ученика утиче на социометријски статус ученика у одељењу. Разлике у школском успеху између ученика са високим и ниским социометријским статусом у зависности од разреда не постоје. На основу резултата потврђена је хипотеза да не постоји статистички значајна разлика између социометријског статуса девојчице и дечака (пол утиче на статус у вршњачкој групи).

С обзиром на то да је утврђено да не постоји статистички значајна разлика између социометријског статуса девојчице и дечака, у истраживању је постављено питање да ли постоје разлике између социометријског статуса девојчице и дечака у зависности од разреда који похађају. Постављена је претпоставка да постоје разлике између социометријског статуса девојчице и дечака у зависности од разреда који похађају. Различитим статистичким тестовима полазна претпоставка није потврђена, што показује на то да не постоји статистички значајна разлика између социометријског статуса девојчице и дечака у зависности од разреда који похађају. Прилоком проучавања групе констатовано је да у свакој групи постоје појединци који се издвајају од осталих чланова групе, који постају вође или лидери групе. То су појединци који се по неким специфичностима разликују од осталих чланова групе. Један од задатака постављен у истраживању био је да се утврди ко од ученика има лидерску позицију у одељењу, тј. ког ученика остали ученици желе за председника одељења. Разлика по овом критеријуму између ученика који имају висок социометријски статус и ученика који имају низак социометријски статус је очигледна, што упућује на закључак да је, високи социометријски статус, значајан параметар на основу кога ученици предлажу школске другове у своја представничка тела. Овим резултатима потврђена је полазна претпоставка да је ученик са лидерском позицијом онај ко је поштован од стране већине ученика и кога називају популарним. У одељењу, дружењем међу појединцима стварају се мање групе. Формирањем тих малих група утиче се на функционисање одељења као целине и његову ефикасност. Кохезивност осликава односе чланова групе и указује на њихову успешност, а групе које се оцењују као кохезивне, су привлачне за њене чланове и они не желе да их напусте. Истраживањем је утврђено да су

испитане групе кохезивне. За кохезивност и успешан развој инетерперсоналних односа неопходно је да чланови групе заједно проводе време и друже се међусобно, што је анализом прикупљених података потврђено. Још један од фактора који утичу на кохезију је и величина групе. Одељење са малим бројем ученика је кохезивније, од одељења у којима је већи број ученика.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

У приказивању резултата евидентна је систематичност, поступност и прегледност. Дата су адекватна тумачења резултата и налази су повезани са истраживањима из литературе, што чини посебну вредност овог рада.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Мастер рад: Социометријски статус и вршњачки односи ученика у школи кандидаткиње Маје Митић садржи све битне елементе емпиријског социометријског истраживачког рада. Рад је резултат самосталног истраживања студента. Обухватан теоријски део припада теоријском контексту проблема истраживања. У њему су постављена већ постојећа теоријска сазнања из области која се истражује, а уочени су развој, стање и тенденције проучаваног проблема, изнете су научне чињенице које су битне за теоријско тумачење. У раду је дата аргументована дискусија добијених резултата и изведени су релевантни закључци. У закључном разматрању кандидаткиња је квалитативном и квантитативном анализом интерпретирала резултате добијене истраживањем.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавна одбрана

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Доцент др Јелена Максимовић

Ванредни професор др Зорица
Станисављевић Петровић

Ванредни професор др Бисера Јевтић

Доцент др Зоран Станковић